

ADVIES

Ontwerp van samenwerkingsakkoord tussen de federale Staat, de Gewesten en de Gemeenschappen betreffende de actieve begeleiding en opvolging van werklozen

28 februari 2013

Aanvrager	Minister Benoît Cerexhe
Aanvraag ontvangen op	2 januari 2013
Aanvraag behandeld door	Commissie Economie-Werkgelegenheid-Fiscaliteit-Financiën
Aanvraag behandeld op	14, 15, 17 januari en 7 en 14 februari 2013
Opmerkingen	Op 14 januari in aanwezigheid van twee vertegenwoordigers van het kabinet van Minister Cerexhe, een vertegenwoordiger van het kabinet Madrane en van een vertegenwoordiger van ACTIRIS
Advies uitgebracht door de plenaire zitting van	28 februari 2013

1 Inleiding

Bij de Raad is op 2 januari 2013 door de Brusselse regering een adviesaanvraag aanhangig gemaakt. Deze adviesaanvraag heeft betrekking op het ontwerp van samenwerkingsakkoord dat overgaat tot de wijziging van het samenwerkingsakkoord van 30 april 2004 tussen de federale Staat, de Gewesten en de Gemeenschappen betreffende de actieve begeleiding en opvolging van werklozen.

Ingevolge het standpunt dat werd ingenomen door de plenaire vergadering van de Raad werd op 17 januari 2013 aan de minister van Tewerkstelling een antwoordbrief gestuurd op de adviesaanvraag van de Regering betreffende het ontwerp van samenwerkingsakkoord.

De Raad is in dit schrijven de beslissing van de Brusselse regering van 6 december 2012 volledig bijgetreden. Deze beslissing bepaalde dat de voortzetting van de onderhandelingen over voornoemd akkoord zou afhangen van het verkrijgen van de noodzakelijke begrotingsmiddelen vanwege de federale overheid.

De Raad nam hierin de vraag over van het Gewest dat een verhoging vraagt van de globale begrotingsenveloppe. Er worden hem immers nieuwe doelstellingen toegewezen die het resultaat zijn van federale beleidskeuzes.

De wijzigingen aan het samenwerkingsakkoord van 30 april 2004 betreffende het doelpubliek zijn namelijk het gevolg van de impact van het federaal regeerakkoord van december 2011. Hierin werd beslist om nieuwe maatregelen in te voeren wat betreft de werkloosheidsreglementering : verhoging van de leeftijd van beschikbaarheid, hervorming van de wachtstage tot een beroepsinschakelingsstage, evenals een nieuw stelsel voor de deeltijdse werknemers met een inkomensgarantie-uitkering. Het koninklijk besluit van 25 november 1991 en het ministerieel besluit van 26 november 1991 werden gewijzigd en zijn reeds van toepassing in hun gewijzigde vorm.

Aangezien de toekenning van de noodzakelijke bijkomende federale begrotingsmiddelen in dit stadium van de onderhandelingen over het akkoord niet bevestigd is, vestigt de Raad de aandacht op het feit dat elk beleid voor de actieve begeleiding en opvolging van werklozen - om echt doeltreffend te zijn - zal vereisen dat er door de federale overheid bijkomende begrotingsmiddelen ter beschikking worden gesteld van de gefedereerde entiteiten.

Behalve de Interministeriële Conferentie (IMC), waarin de verschillende betrokken overheden (federaal en van de Gewesten en Gemeenschappen) en hun openbare diensten voor tewerkstelling en opleiding (waaronder ACTIRIS en Bruxelles Formation voor Brussel) vertegenwoordigd waren, is er hierover, stroomopwaarts van dit ontwerp van samenwerkingsakkoord, met de sociale gesprekspartners geen overleg geweest, noch federaal, noch op gewestelijk vlak. De Raad kan dit gebrek aan voorafgaand overleg enkel betreuren, temeer daar de sociale gesprekspartners aan deze vraagstukken groot belang hechten.

Het ontwerp van akkoord heeft tenslotte een tijdelijk karakter, tot aan de effectieve overdracht van de bevoegdheden aan de Gewesten en Gemeenschappen. Het is het resultaat van raadplegingen binnen de verschillende betrokken kabinetten en de gewestelijke openbare diensten voor tewerkstelling en opleiding.

2 Context

2.1 Budgettaire context

De verdeelsleutel voor de financiering tussen de gefedereerde entiteiten is dezelfde als deze voorzien in het akkoord van 30 april 2004. Het bedrag van de financiering dateert van zijn kant van 2000¹. Deze verdeelsleutel was reeds gunstig voor Brussel in 2000 en 2004, en is vandaag nog gunstiger omwille van de sociaaleconomische context en gelet op de Brusselse werkloosheidscijfers.

Dienst	Arbeits- amt	Actiris	IBFFP	Forem	VDAB	Globaal jaarlijks bedrag
Aandeel in %	1,27	8,46	6,67	41,24	42,36	100
Bedragen	314.825	2.097.179	1.653.450	10.223.129	10.500.770	24.789.352

Artikel 16 § 2. Berekeningen ESRBHG

In zijn nota aan het Beheerscomité van 24 januari 2013², is ACTIRIS van oordeel dat hij € 4.000.000 (in plaats van de voorziene 2.000.000) nodig zou hebben om de nieuwe doelstellingen en verplichtingen te halen die hem worden opgelegd: aanwerving van bijkomende VTE, uitbreiding van het dienstenaanbod van de partners en de informaticaontwikkelingen (IT) mogelijk maken voor de overdracht van de gegevens aan de RVA.

2.2 Wijziging van de werkloosheidsreglementering

De hervorming van de werkloosheidsreglementering, zoals voorzien in het regeerakkoord van oktober 2011 en doorgevoerd op het federale niveau, voorziet met name de vermindering van de werkloosheidsuitkeringen in de tijd. Deze wijziging oefent een verhoogde druk uit op de werkzoekenden en heeft tevens een impact op het volume van de begeleiding van werklozen door de gewestelijke tewerkstellingsdiensten.

2.3 Doelpubliek

Het ontwerp van akkoord wijzigt een reeks beginselen van het akkoord van 30 april 2004. Het gaat over tot een uitbreiding van het doelpubliek: de volledige uitkeringsgerechtigde werklozen jonger dan 55 jaar, en jonger dan 58 jaar vanaf 1 januari 2016, de deeltijdse werklozen die een inkomensgarantie-uitkering ontvangen en de werklozen die tenminste voor 33% arbeidsongeschikt zijn op permanente basis of voor een duur van tenminste 2 jaar. Het voorziet eveneens de invoering van een specifiek traject voor werklozen (die een combinatie van psychologische, medische en sociale factoren vertonen die hun gezondheid en/of sociale integratie op duurzame wijze beïnvloeden, en bijgevolg ook hun beroepsinschakeling).

¹ Samenwerkingsakkoord van 30 maart 2000 tussen de Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten betreffende de inschakeling van werkzoekenden naar de startbanen.

² Nota 13.021 aan het Beheerscomité van 24 januari 2013 p.7.

2.3.1 Verhoging van de leeftijd van beschikbaarheid

De leeftijd van de controle van de actieve beschikbaarheid, die beperkt is tot 50 jaar - deze controle wordt verricht door de gewestelijke openbare tewerkstellingsdiensten - wordt verhoogd tot 55 jaar vanaf 2013, en zal nogmaals worden verhoogd tot 58 jaar in 2016.

De verhoging van de leeftijd van de beschikbaarheid verhoogt het aantal te begeleiden werkzoekenden met 12.065 eenheden voor de leeftijdsgroep van 50 tot 55 jaar en met 5.692 eenheden voor de leeftijdsgroep 55-58 jaar in 2016, d.i. 17.757 eenheden in totaal³.

Niet-werkende werkzoekende en niet-werkzoekende volledig werklozen vanaf 50 jaar – Verdeling volgens gewest en leeftijdsklasse in 2010 en 2011 Fysieke eenheden (jaargemiddelden)					
Jaar	Categorie	Vlaams Gewest	Waals Gewest	BHG	Land
2010	WZ UVW vanaf 50 jaar	45.172	46.020	15.288	106.480
	50 - 57 jaar	41.895	41.222	13.441	96.558
	58 jaar en ouder	3.277	4.798	1.847	9.922
	<i>waarvan vrouwen vanaf 60 jaar</i>	202	774	293	1.269
	NIET WZ UVW vanaf 50 jaar (art. 89)	48.689	31.088	9.416	89.193
	50 - 57 jaar	1.644	561	89	2.294
	58 jaar en ouder	47.045	30.528	9.327	86.899
	<i>waarvan vrouwen vanaf 60 jaar</i>	16.367	9.751	3.328	29.445
	Totaal	93.861	77.109	24.704	195.673
	50 - 57 jaar	43.539	41.783	13.530	98.851
	58 jaar en ouder	50.322	35.326	11.174	96.822
	<i>waarvan vrouwen vanaf 60 jaar</i>	16.569	10.525	3.621	30.714
	2011	WZ UVW vanaf 50 jaar	44.273	46.773	15.886
50 - 57 jaar		39.969	40.219	13.356	93.544
58 jaar en ouder		4.304	6.554	2.529	13.388
<i>waarvan vrouwen vanaf 60 jaar</i>		283	970	369	1.622
NIET WZ UVW vanaf 50 jaar (art. 89)		45.164	29.178	8.736	83.077
50 - 57 jaar		1.078	291	45	1.414
58 jaar en ouder		44.086	28.887	8.691	81.663
<i>waarvan vrouwen vanaf 60 jaar</i>		16.328	9.889	3.224	29.440
Totaal		89.437	75.951	24.622	190.009
50 - 57 jaar		41.047	40.510	13.401	94.958
58 jaar en ouder		48.390	35.441	11.220	95.051
<i>waarvan vrouwen vanaf 60 jaar</i>		16.611	10.859	3.593	31.062
Verschil 2011 –		WZ UVW vanaf 50 jaar	-899	753	598
	50 - 57 jaar	-1.926	-1.003	-84	-3.014

³ Cf. Nota aan de Leden van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 6 december 2012 « Principe-nota betreffende het nieuw samenwerkingsakkoord tussen de federale Staat, de Gewesten en de Gemeenschappen betreffende de actieve begeleiding en opvolging van werklozen ».

2010	58 jaar en ouder	1.027	1.756	682	3.465
	<i>waarvan vrouwen vanaf 60 jaar</i>	81	196	76	353
	NIET WZ UVW vanaf 50 jaar (art. 89)	-3.525	-1.911	-680	-6.116
	50 – 57 jaar	-566	-270	-44	-880
	58 jaar en ouder	-2.960	-1.641	-636	-5.236
	<i>waarvan vrouwen vanaf 60 jaar</i>	-39	138	-104	-5
	Totaal	-4.424	-1.158	-82	-5.664
	50 - 57 jaar	-2.492	-1.273	-128	-3.893
	58 jaar en ouder	-1.932	116	46	-1.771
	<i>waarvan vrouwen vanaf 60 jaar</i>	42	334	-28	348

Bron : RVA

2.3.2 Hervorming van de wachtstage

De wachtstage is sedert 1 januari 2012 omgevormd tot een beroepsinschakelingsstage voor alle werkzoekenden onder de 30 jaar. De uitkeringen werden omgevormd tot een inschakelingsuitkering. Personen met een inschakelingsstage zullen slechts een inschakelingsuitkering ontvangen na 310 dagen indien zij aantonen dat zij actief op zoek zijn naar werk of op actieve wijze deelnemen aan een individueel inschakelingstraject in het kader van de begeleiding verzorgd door de gewestelijke werkgelegenheidsdiensten.

Het ontwerpakkkoord voorziet een snellere tenlasteneming door de Gewesten en de Duitstalige gemeenschap: tijdens de 4de maand voor de werklozen met een inschakelingsstage en jonger dan 25 jaar, en tijdens de 9de maand voor de anderen.

Schoolverlaters				
<i>Brusselse werkzoekenden die niet meer leerplichtig zijn en zich inschrijven als jongere in wachttijd tijdens de periode juli – oktober</i>				
	2007	2008	2009	2010
Ingeschreven schoolverlaters				
Mannen	2.834	2.674	2.852	3.107
Vrouwen	2.965	2.959	3.221	3.270
Totaal	5.799	5.633	6.073	6.377
Nog ingeschreven als WZ 1 jaar later				
Mannen	947	951	1.115	1.116
Vrouwen	1.002	1.031	1.195	1.165
Totaal	1.949	1.982	2.310	2.281
% nog ingeschreven als WZ 1 jaar later				
Mannen	33,4	35,6	39,1	35,9
Vrouwen	33,8	34,8	37,1	35,6
Totaal	33,6	35,2	38,0	35,8

Bron : ACTIRIS, berekeningen Brussels Observatorium voor de Werkgelegenheid

Op basis van de gegevens over de eerste inschrijvingen in 2011 is ACTIRIS⁴ van mening dat de wijzigingen betreffende de doorstromingsstage goed zijn voor een toename met 2.394 eenheden van het aantal jongeren die vallen onder de intensieve begeleiding (+27,5%).

⁴ Nota 13.021 aan het Beheerscomité van 24 januari 2013, p. 5.

2.3.3 Nieuw stelsel voor de deeltijdse werknemers met een inkomensgarantie-uitkering (IGU)

De deeltijdse werknemers met behoud van de rechten op een werkloosheidsuitkering ontvangen enkel bijkomende uitkeringen omdat zij op zoek zijn naar een voltijdse job.

Sedert 1 januari 2012 is het geheel van de groep van deeltijdse werknemers met een IGU onderworpen aan de opvolgingsprocedure van de RVA. Het betreft immers volledig werklozen.

Dit betreft enkel de werknemers die een inkomensgarantie-uitkering ontvangen die berekend is op basis van de inschakelingsuitkering (en niet op basis van de werkloosheidsuitkering).

Daarbij komt dat de RVA hen, nadat zij zijn langs geweest voor hun evaluatiegesprek, hen - in het geval van een ongunstige evaluatie - zal uitnodigen om zich aan te bieden bij de bevoegde gewestelijke tewerkstellingsdienst voor een aangepaste begeleiding (zie hieronder, *Bijzondere beschouwingen, Uitwisseling van gegevens*).

Deeltijdse werknemers met een inkomensgarantie-uitkering (IGU) gesteund door de RVA					
	BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST	WAALS GEWEST	VLAAMS GEWEST	LAND	Aandeel Brussel/Land
Jonger dan 25 jaar	214	1.336	832	2.382	8,98%
Van 25 tot minder dan 40	2.222	9.105	7.496	18.823	11,80%
Van 40 tot minder dan 50	1.855	7.514	9.760	19.129	9,70%
50 jaar en ouder	1.064	3.556	7.561	12.181	8,73%
Totaal	5.355	21.511	25.649	52.514	10,20%

Bron : RVA

Op basis van de gegevens over de eerste inschrijvingen in 2011 is ACTIRIS⁵ van oordeel dat de wijzigingen wat betreft de tenlasteneming van personen, die de inkomensgarantie-uitkering genieten, betrekking hebben op 791 deeltijdse werknemers.

2.3.4 Werklozen met een arbeidsongeschiktheid van tenminste 33% op permanente basis of voor een duur van tenminste 2 jaar

Wat betreft de werkloze met een permanente arbeidsongeschiktheid van tenminste 33% of met een tijdelijke arbeidsongeschiktheid van tenminste 33% gedurende tenminste twee jaar, arbeidsongeschiktheid die is vastgesteld door de geneesheer aangesteld door de bevoegde dienst van de federale overheid, verbinden de bevoegde diensten van de Gewesten en de Duitstalige gemeenschap zich ertoe om een actieve begeleiding voor te stellen, desgevallend onder de vorm van een specifiek traject in de zin van artikel 6 van het akkoord.

⁵ Nota 13.021 aan het Beheerscomité van 24 januari 2013, p. 5.

Ook hier gaat het om een uitbreiding van het doelpubliek dat valt onder de actieve begeleiding.

De actieve begeleiding voor dit type van doelpubliek moet specifiek van aard zijn en worden verzekerd door gespecialiseerde operatoren, wat een uitbreiding van het dienstenaanbod van de partners⁶ van ACTIRIS en Bruxelles Formation zal veronderstellen.

De Raad stelt zich vragen bij het statuut van het maximumpercentage van 15% van het totale aantal bedoelde werklozen - met vergoeding of een beroepsinschakelingsstage - dat te allen tijde kan worden opgenomen in een specifiek traject. Dit traject kan eenmaal worden hernieuwd of verlengd voor een bijkomende periode van maximum 18 maanden. **De Raad** stelt zich eveneens vragen bij het percentage van 4% wat betreft het totaal aantal werklozen, met een vergoeding of een beroepsinschakelingsstage.

2.3.5 Snellere opvolging door de RVA ; afschaffing van het « RVA-contract » ten gunste van een « actieplan » bij de gewestelijke openbare diensten voor tewerkstelling en opleiding

ACTIRIS⁷ is globaal van oordeel dat de jaarlijkse impact in termen van begeleiding 7.637 bijkomende werkzoekenden zal bedragen.

Daarbij komt dat de verkorte termijnen voor de tenlasteneming van de verschillende doelgroepen eveneens het volume van de begeleiding verhoogt⁸.

In zijn nota van 24 januari 2013⁹ doet ACTIRIS opmerken dat de toevoeging van de gegevens die bijkomend dienen te worden uitgewisseld, die zijn voorzien in de bijlage bij het samenwerkingsakkoord¹⁰, aanpassingen van de bestaande stromen zal meebrengen, en zelfs het ontstaan van nieuwe stromen, en bijgevolg de ontwikkeling zal meebrengen van de desbetreffende IT-middelen.

2.4 Sociaaleconomische context

Eind december 2012 bedroeg het administratief werkloosheidspercentage¹¹ te Brussel 20,4% (20,0% voor de mannen en 21,0% voor de vrouwen), terwijl het nationaal percentage 10,7% bedroeg. In 2012 telde het Brussels gewest gemiddeld 106.506 niet-werkende werkzoekenden (NWWZ), waaronder 56.292 mannen en 50.213 vrouwen. 77.885 personen genoten een RVA-uitkering.

⁶ Ibidem, p. 7.

⁷ Ibidem, p. 5.

⁸ Ibidem p. 7.

⁹ Ibidem p. 7.

¹⁰ Bijlage « Uitwisseling van gegevens tussen FOREM, VDAB, ACTIRIS, Arbeitsamt der DG en Bruxelles Formation, enerzijds, en de openbare instellingen van sociale zekerheid, anderzijds » van het ontwerp van samenwerkingsakkoord.

¹¹ Dit percentage wordt gemeten op basis van een beroepsbevolking die rekening houdt met de recente evoluties van de Brusselse werkgelegenheid, berekend op basis van de geactualiseerde gegevens van de Nationale Bank en de Enquête naar de Arbeidskrachten (EAK) van de FOD Economie (cfr ACTIRIS, statistisch verslag 2011).

Men stelt een aanzienlijke stijging vast van het aantal nieuwkomers op de Brusselse arbeidsmarkt. De actieve bevolking nam in 2011 toe met 2,9% te Brussel, met 0,6% in Vlaanderen en met 0,8% in Wallonië.

De bijdrage van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest tot de nationale interne werkgelegenheid is zeer groot. In 2011 waren er bijna 703.000 arbeidsplaatsen gevestigd, dit is meer dan een op zes arbeidsplaatsen vanuit nationaal oogpunt. De concurrentiedruk op de Brusselse arbeidsmarkt is hoog omwille van zijn open karakter. Iets meer dan de helft van de arbeidsplaatsen worden bezet door personen die woonachtig zijn in de twee andere gewesten. Het percentage van het inkomend pendelverkeer is evenwel lichtjes gedaald, van 52,1% in 2010 tot 51,4% in 2011.

Brussel is een motor inzake nationale economische groei, en ook al getuigt de Brusselse bevolking van economisch dynamisme et produceert zij heel wat welvaart, toch heeft een aanzienlijk gedeelte geen toegang tot deze schepping van welvaart. Dit wordt met name aangetoond door de hoge werkloosheidscijfers. Sommige bevolkingsgroepen worden in het bijzonder geconfronteerd met het fenomeen van economische en sociale uitsluiting ten opzichte van de rest van het land. Zo telt het Brussels gewest verhoudingsgewijs meer laaggeschoolde werkzoekenden terwijl de kwalificatie-eisen er net strenger zijn. Brussel onderscheidt zich van de twee andere gewesten door het aanzienlijk aandeel arbeidsplaatsen die zijn toevertrouwd aan hoogopgeleide personen (meer dan de helft, tegen ongeveer een derde in de twee andere gewesten). De langdurige werkzoekenden en de werkzoekenden met een nationaliteit van een land buiten de EU zijn relatief talrijker te Brussel.

ACTIRIS¹² telt 14.871 werkzoekenden jonger dan 25 jaar. Dit is relatief minder dan in de twee andere gewesten van het land (14% in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest tegen 21,1% in Vlaanderen en 21,4% in Wallonië).

Indien men uitgaat van het aantal werkzoekenden jonger dan 29 jaar in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, dan stelt men vast dat hun aantal is gedaald met 7,5%, van 16.079 eenheden in 2010 tot 14.871 in 2011 en tot 14.761 eenheden in 2012.

Aantal UWZ per gewest en per leeftijdsgroep - Jaargemiddelde 2012				
	Vlaanderen	Wallonië	Brussel	<i>Aandeel leeftijdsgroepen voor Brussel/Gewesten</i>
< 25 jaar	44.940	53.581	14.761	15,0%
25-29 jaar	26.832	35.612	16.887	27,0%
Totaal jonge UWZ	71.772	89.193	31.647	42,0%

Bron : VDAB (Arvastat), Forem (dienst « Analyse du Marché de l'Emploi et de la Formation ») en ACTIRIS, berekeningen Brussels Werkgelegenheidsobservatorium

Het werkloosheidspercentage bij de jongeren is nochtans het hoogste van het land gebleven.

De jongerenwerkloosheid vormt een aanzienlijke uitdaging, vooral dan in een context van demografische groei die steeds meer jongeren op de arbeidsmarkt brengt en zal brengen. Behalve de demografische factoren wordt deze echter eveneens verklaard door aspecten die verband houden met opleiding, zoals het voortijdig schoolverlaten, de dualisatie van het

¹² Actiris, statistisch verslag 2011, p. 2.

onderwijs te Brussel, maar tevens door eisen inzake kwalificatie, ervaring en/of taalkennis, stuk voor stuk factoren die de inschakeling van jongeren bemoeilijken, en dan vooral te Brussel.

Net zoals tijdens de vorige jaren zet de stijgende tendens van het aantal niet-werkende werkzoekenden van tenminste 50 jaar zich door in 2011, met een toename van 5,5% (van 18.609 in 2010 tot 19.634 eenheden in 2011 en tot 20.509 eenheden in 2012).

Aantal UWZ per gewest en per leeftijdsgroep - Jaargemiddelde 2012				
	Vlaanderen	Wallonië	Brussel	Aandeel leeftijdsgroep voor Brussel
50 jaar en ouder	50.919	55.968	20.509	19,19%

Bron : VDAB (Arvastat), Forem (dienst « Analyse du Marché de l'Emploi et de la Formation ») en ACTIRIS, berekeningen Brussels Werkgelegenheidsobservatorium

Deze stijgende tendens is het resultaat van de wijziging in juli 2002 van de werkloosheidsreglementering met het oog op een beperking van de toegangsvoorwaarden tot het statuut van werkzoekende vrijgesteld - wegens leeftijd - van het actief zoeken naar werk. Hierdoor neemt het aantal oudere werkzoekenden onder de niet-werkende werkzoekenden toe, terwijl hun kansen om uit de werkloosheid te raken relatief kleiner zijn en blijven. Immers, de oudere werkzoekenden worden gekenmerkt door een langere werkloosheidsduur, wat een bijzondere discriminerende factor vormt in het kader van hun eventuele terugkeer op de werkvloer. Hun opleidingsniveau en de specifieke structuur van de Brusselse werkgelegenheid spelen eveneens een rol.

Te Brussel, multiculturele stad bij uitstek, bezat in 2011 bijna een derde van de UWZ een vreemde nationaliteit, 20,2% waren onderdanen van een land buiten de Europese Unie en 12,6% waren afkomstig uit de Europese Unie. Tussen 2010 en 2011 is de evolutie van het aantal werkzoekenden volgens nationaliteit bovendien contrastrijk. Inderdaad, tijdens deze periode stelt men een vermindering vast van het aantal Belgische werklozen (-1,6%) maar een toename onder de personen met een andere nationaliteit, en dit op meer uitgesproken wijze voor onderdanen van een land buiten de Europese Unie (4,5%) dan voor de Europeanen (2,5%).

In zijn statistisch jaarverslag¹³ wijst ACTIRIS erop dat personen dan wel zonder onderscheid worden getroffen door de werkloosheid, maar dat personen van buitenlandse oorsprong meer risico lopen om hiermee te worden geconfronteerd aangezien zij verschillende hindernissen opstapelen. Denken we bijvoorbeeld maar aan de etnische discriminatie bij aanwerving en in het onderwijs, de opleidingsniveaus, het bestaan van sociale netwerken, de sociale oorsprong, het gebrek aan beroepservaring, het gebrek aan kennis van de Nederlandse taal, enz.

Deze beschrijving van de context van de Brusselse werkloosheid in vergelijking met de andere gewesten van het land toont aan welke uiterst belangrijke rol door het Brussels Hoofdstedelijk wordt vervuld (en zal moeten worden vervuld) in de strijd tegen de werkloosheid in België en in de zoektocht naar een stijging van zijn tewerkstellingspercentage. De verdeelsleutel voor de financiering van het ontwerp van samenwerkingsakkoord houdt niet op gepaste wijze rekening met deze aanzienlijke bijdrage ten aanzien van de hierboven aangehaalde elementen.

¹³ ACTIRIS, "Statistisch jaarverslag 2011", p. 5

3 Advies

3.1 Algemene beschouwingen

De Raad is van oordeel dat dit ontwerpakkoord de gelegenheid zou moeten zijn om op een betere manier een kwaliteitsvolle begeleiding uit te werken voor de betrokken Brusselse werkzoekenden.

De Raad herinnert aan zijn beschouwingen van 17 januari 2013 in zijn antwoordschrijven op de adviesaanvraag van de Regering betreffende het ontwerp van samenwerkingsakkoord. Dit schrijven was gericht aan de minister van Tewerkstelling (*zie boven in de aanhangigmaking*).

De Raad stelt vast dat de uitbreiding van het doelpubliek reeds werd beslist en doorgevoerd op het federale niveau. De prioriteiten, die in dit kader zijn bepaald inzake de begeleiding van werklozen, gelden bijgevolg op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

De Raad merkt op dat de maatregelen, die werden bepaald door de federale Staat, niet gepast kunnen blijken voor elk van de gefedereerde entiteiten. Hij oordeelt dat dit met name het geval is voor de uitbreiding van het doelpubliek tot de werklozen ouder dan 50 jaar, de deeltijdse werknemers met een IGU en de personen voorzien in artikel 6 : *“die een combinatie vertonen van psycho-medisch-sociale factoren die de gezondheid en/of de sociale inschakeling van de persoon duurzaam aantasten en, hierdoor, hun professionele inschakeling”* (*zie redenen verduidelijkt hierboven, in punt 2.3, sociaaleconomische context*).

De Raad stelt evenwel eveneens vast dat er door de federale overheid geen bijkomende begrotingsmiddelen ter beschikking van de gefedereerde entiteiten zijn gesteld om een doeltreffend beleid voor de begeleiding van werklozen te voeren.

Dit gebrek aan bijkomende middelen zal de verzaaiing van het lokale netwerk voor de begeleiding van werklozen nog versterken en zal leiden tot een benadeling van het doelpubliek.

De Raad wijst erop dat een verhoogde controle veronderstelt dat er meer begeleiding is en dat deze begeleiding kwaliteitsvol is.

De Raad vraagt bijgevolg dat er geen enkele RVA-sanctie kan voortvloeien uit een ingebrekeblijven van de gewestelijke - openbare of semi-openbare - voorziening in termen van begeleiding.

Hij herhaalt zijn steun aan de beslissing van de Brusselse Regering van 6 december 2012 om de voortzetting van de onderhandelingen over dit akkoord afhankelijk te maken van het verkrijgen van de nodige begrotingsmiddelen van de federale overheid.

3.1.1 Beleid voor de actieve begeleiding en opvolging van werklozen

De Raad verwelkomt het feit dat het ontwerp van samenwerkingsakkoord de toepassing voorziet van één enkel actieplan dat is opgesteld door de gewestelijke openbare tewerkstellingsdienst of door de Duitstalige gemeenschap.

De Raad is van oordeel dat het actieplan, dat wordt voorgesteld aan de werkloze, daadwerkelijk aangepast moet zijn aan het profiel van de werkzoekende en aan zijn/haar inzetbaarheid, rekening houdende met de situatie op de arbeidsmarkt. Men mag niet hetzelfde modelactieplan voorstellen aan een jongere onder de 29 jaar dan aan een werkloze ouder dan 50 jaar.

3.1.2 Uitwerking van een specifiek traject voor bepaalde werkzoekenden

De Raad stelt zich vragen bij :

- het zeer stigmatiserend karakter van de nieuwe categorie van werkzoekenden die moeilijk aan werk geraken die is voorzien in artikel 6 : *“die een combinatie vertonen van psycho-medisch-sociale factoren die de gezondheid en/of de sociale inschakeling van de persoon duurzaam aantasten en, hierdoor, hun professionele inschakeling”*.
- de negatieve gevolgen die dit specifiek begeleidingstraject zou kunnen meebrengen, met name wat betreft het bevel om zich te laten verzorgen voor de in artikel 6 bedoelde personen.

De Raad geeft aan dat het inschakelingstraject des te moeilijker zal zijn voor deze personen die de moeilijkheden vaak cumuleren : psychologisch, medisch en sociaal.

- de inhoud van het specifiek traject dat moet worden uitgewerkt voor dit soort van werkloze. Welke middelen moeten worden ingezet ?

Bijgevolg dringt de Raad er op aan dat er samenwerkingsakkoorden tussen de betrokken machtsniveaus tot stand moeten worden gebracht om de leesbaarheid en de rechtszekerheid van de voorgestelde voorziening in Brussel te waarborgen.

3.1.3 Evaluatie van de voorziening

De Raad stelt vast dat het samenwerkingsakkoord, dat werd ingesteld in juli 2004, niet werd geëvalueerd vanuit het oogpunt van de doeltreffendheid ervan wat betreft het (opnieuw) aan het werk zetten van de werklozen die vallen onder dit systeem van actieve begeleiding en opvolging.

De Raad herinnert eraan dat de doelstelling van deze voorziening nochtans niet de controle van werklozen, noch de opschorting of uitsluiting van het recht op een werkloosheidsuitkering was maar wel degelijk het (opnieuw) tewerkstellen van deze laatsten¹⁴.

De slotbepalingen van het samenwerkingsakkoord voorzien dat het Nationaal Hervormingsplan als bijdrage tot de Europese strategie voor de werkgelegenheid, de benadering van het akkoord en de impact ervan op de werking van de arbeidsmarkt jaarlijks zullen worden gevolgd. Er is voorzien dat deze evaluatie eenmaal per jaar zal worden toegevoegd aan de evaluatie van het samenwerkingsakkoord.

De Raad vraagt om in kennis te worden gesteld van deze evaluaties.

¹⁴ Zie evaluatie van maart 2008 van het samenwerkingsakkoord van 30 april 2004 door de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg, Algemene Directie Werkgelegenheid en Arbeidsmarkt, evaluatie « Elementen van evaluatie van het nieuwe systeem » 4.1 RVA : semestriële verslag, p. 31 tot 39 « Evaluatie van het zoekgedrag van werklozen ».

3.2 Bijzondere beschouwingen

Uitwisseling van gegevens

Men dient zich vragen te stellen bij de inhoud van de uitwisseling van gegevens tussen ACTIRIS en de RVA, evenals bij de bijkomende stromen die het meebrengt.

De Raad wenst bovendien de aandacht te vestigen op de ethische kwesties die deze uitwisselingen van gegevens zullen stellen met betrekking tot de bescherming van het privéleven van de werkzoekenden, meer bepaald wat betreft de in artikel 6 bedoelde werkzoekenden, gelet op de vertrouwelijkheid van de gegevens met een medisch karakter.

De Raad geeft aan dat de voorgestelde begeleiding zowel dient te worden verwezenlijkt met de huidige partners van ACTIRIS als met gespecialiseerde partners (van de COCOF, de VGC of de GGC). Dit zou vereisen dat nieuwe samenwerkingsakkoorden en partnershipovereenkomsten worden afgesloten die rekening houden met deze specifieke kenmerken. Dit zou moeten gebeuren op basis van een voorafgaand overleg van de betrokken actoren op het terrein.

*

* *